

Badania ankietowe poświęcone terroryzmowi w Polsce i kierunkom jego rozwoju

Komentarz ekspercki

Lorenzo Vidino

Badanie przeprowadzone wśród 94 polskich ekspertów i praktyków w dziedzinie terroryzmu dostarcza ważnych informacji o postrzeganiu przez nich tej problematyki¹. Niektóre otrzymane wyniki są prawdopodobnie zbieżne z tymi, które uzyskano by, gdyby wywiady przeprowadzono wśród partnerów w innych krajach europejskich. Dotyczy to na przykład wskazania Daesh i Al-Ka'idy – w tej konkretnej kolejności – jako dwóch organizacji stanowiących największe zagrożenie bezpieczeństwa zarówno UE, jak i Polski, prawdopodobnych celów terrorystycznych, a także obaw związanych z wykorzystaniem różnych technologii do działań terrorystycznych.

Jednocześnie kilka wyników tego badania się wyróżnia. Najprawdopodobniej odzwierciedlają one specyficzną polską perspektywę. Pierwszym z nich jest obawa dotycząca działań rosyjskich służb specjalnych (oraz, jak można przypuszczać, rosyjskiej inwazji na Ukrainę). Jest to element, który w Europie Zachodniej prawdopodobnie nie będzie przedmiotem takiej

¹ Wyniki badania zostały opublikowane w: „Terroryzm – studia, analizy, prewencja” 2022, nr 2, s. 148–176.

samej uwagi, ale który ze zrozumiałych względów niepokoi znaczną część przedstawicieli polskiego sektora bezpieczeństwa.

Drugim wyróżniającym się wynikiem jest nieco mniejsza obawa przed terroryzmem o skrajnie prawicowym charakterze. Otrzymane odpowiedzi mogłyby być inne, gdyby w badaniu poproszono o wytypowanie nie pojedynczej organizacji, lecz ruchu ideologicznego. To, że jako główne zagrożenie została wskazana tylko jedna prawicowa organizacja ekstremistyczna (Atomwaffen) i w dodatku przez znacznie mniejszą liczbę respondentów w porównaniu z tymi, którzy wskazali na Daesh i Al-Ka'idę, świadczy o pewnej odmienności w stosunku do Europy Zachodniej. Mimo że dynamika zmienia się w zależności od kraju, to w ostatnich trzech, czterech latach instytucje bezpieczeństwa większości państw Europy Zachodniej coraz częściej traktowały prawicowy ekstremizm jako tak samo, jeśli nie bardziej, niebezpieczny jak dżihadyzm.

Uderzające jest to, że zdaniem dużego odsetka respondentów Polska może stać się krajem atrakcyjnym dla terrorystów. Wprawdzie w ostatnich latach niewiele na to wskazywało, jednak przekonanie, że w najbliższej przyszłości sytuacja ulegnie pogorszeniu, wydaje się dość powszechne. Niektóre spośród odpowiedzi mogą świadczyć o tym, że te obawy są przynajmniej częściowo związane z zagrożeniami płynącymi z Rosji.

Uzyskane wyniki są bardzo interesujące i pozwalają dobrze wyczuć „puls” polskiego środowiska antyterrorystycznego, a omawiane badanie jest warte uwagi i powinno zostać powtórzone w innych krajach.

Prof. Lorenzo Vidino

Ekspert w dziedzinie islamizmu w Europie i Ameryce Północnej, dyrektor Programu ds. Ekstremizmu na Uniwersytecie Jerzego Waszyngtona w Waszyngtonie. Od 20 lat zajmuje się badaniami poświęconymi dynamice mobilizacji sieci dżihadystów na Zachodzie, rządowej polityce przeciwdziałania radykalizacji oraz działalności organizacji inspirowanych przez Bractwo Muzułmańskie na Zachodzie.